

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsako sredo.
Miročnina:
za celo leto Din 30.—
za pol leta „ 15.—
za inozemstvo
za celo leto Din 50.—
Izdati po tarifu. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetški list

Glasilo „Slovenske Kmetške Stranke“.

Vsakdo vživa
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rekopisi se ne vra-
čajo. — Plača in tož
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
mter. št. 2598. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.194. f.

Deset let!

Kratka doba je to; prav kratka! Ampak vendar nam uhajajo spomini nazaj, na jesenske dni leta 1918.

Takrat je bilo konec krvavega svetovnega klanja in konec štiriletna lakote. Iz milijonov grl se je razlegala po svetu visoka pesem miru. Pozabljeno je bilo v hipu vse trpljenje, oči vseh pa so zrle v boljšo in srečnejšo bodočnost.

Tudi Slovenci smo zrlí tedaj v duhu pred seboj novo srečo, novo blagostanje, nov napredek. S sladkimi upi nas je polnila že majniška deklaracija, s še večjimi upi pa razpad Avstrije in snovanje nove države, v kateri smo upali skupaj s svojimi brati zgraditi si skromen, toda lep in udoben pa svoboden dom, v katerem bi lahko razvili vse svoje sile in vso svojo delavnost.

Takšni smo prihajali pred 10 leti v novo državo mi, nevedni in neizkušeni politični otroci... Prišli nismo v novo državo ravno praznih rok, ampak smo prinesli s seboj tudi prav lepo doto — svoje nekdanje deželno premoženje!

Danes, ob deseti obletnici svečanega zjedinenja in osvobođenja pa nas obhajajo nad vse žalostne misli — misli, ki jih rodi le razočarano srce in ogoljufano poštenje.

Mi smo prihajali kot bratje, a prišli nismo med brate! To čutimo in vemo danes, po desetletni težki preizkušnji pač vsi in ta zavest je bridka!

Danes, po 10 letih skupnosti, leži Slovenija bolj na tleh kakor je ležala v najhujših časih svoje zgodovine. Državna uprava, ki bi morala enako skrbeti za vse dežele in deželam vračati vsaj en del tega, kar dajejo dežele državi v obliki davka, za Slovenijo in za njene potrebe ne kaže nobenega razumevanja. Beograd vidi le sebe samega in svoje znane porodice in svojo čaršijo in svoje cinčarje, za vse ostale dele države pa je slep in gluhi. Včasih je državna uprava gradila tudi v Sloveniji vsaj svoja uradna poslopja

— danes ne vidimo tega. Včasih je država dobro plačevala svoje osobe — danes naši uradniki in upokojenci stradajo. Včasih smo imeli dobre ceste, od časa do časa smo dobili tudi kakšno železnico, urejevali so se hudo-urniki itd. Kako pa je danes? Naše zahteve pač uzakonjajo, a vsi ti zakoni ostajajo na papirju!

Naše kmetijstvo propada, a državna uprava se za to ne zmeni. Naš promet propada, propadajo naši delavci, a Beograd je za vse gluhi in slepi!

Kamorkoli se oko ozre, nikjer ne vidi drugega kot žalost in beračijo in še tako pazljivo uho ne sliši drugega kot tarnanje in — kletvine. Da, kletev — te slišimo po 10 letih več kot dovolj!

Takega razdejanja in takega uničevanja 1. 1918. nismo pričakovali. Mi, ki smo bili vajeni poštenja in pravice, nismo nikdar niti sanjali o taki korupciji, kakor smo jo žalibog doživljali leto za letom celo desetletje. In kar je najhujše, nikjer in nikdar nismo videli močne roke Pravice, ki bi hotela napraviti red in vrniti ljudem zaupanje v moč postav!

Težko bo popraviti razdejanje, ki ga je nam prineslo zadnje desetletje. Razdejanje, ki nas je zadelo, je gospodarsko in moralno. Poslednje je še hujše kot prvo.

Je pa to razdejanje za nas silno dobra, čeprav neizmerno draga šola. Ta šola nas je izučila, da se ne smemo nikdar več zanašati niti na »brata«, ampak samo v svojo lastno slovensko moč! Kakor hrvaški kmetje, moramo tudi mi, slovenski kmetje, spoznati, da leži vsa naša moč le v našem svobodnem kmečkem domu in v naši svobodni Sloveniji!

Ko bomo dosegli svoj svobodni dom, tisti dan bomo praznovali z veseljem in z radostjo v srcu, obletnica 1. decembra pa za nas žalibog ni nikak povod za praznovanje. Zato bomo ostali ta dan mirni, naša srca pa bodo žalostna. In to po vsej pravici!

Za popolno in pravično izvedbo agrarne reforme v Sloveniji.

Iz vrst agrarnih interesentov samih je izšla pobuda, da se končno le zberemo v obrambo svojih ogroženih pravic. V nedeljo 18. novembra 1928 se je zbralo v Ljubljani kakih 60 delegatov agrarnih interesentov, ki so zastopali preko 30 občinskih agrarnih odborov iz Kranjske. Zbrane delegate je pozdravil sklicatelj Iv. Stražišar, predsednik občinskega agrarnega odbora na Brezovici, na kar je bil izvoljen tudi za predsednika temu važnemu zborovanju. Rekel je:

Zborovanje sem sklical, da se sliši končno tudi beseda pravih interesentov, ki so po večini mali kmetje, kmetški obrtniki in kmetški delavci. Z velikimi obljubami začeta agrarna reforma se pri nas izigrava v korist

veleposestnikov in tistih, ki so se vmešali v to stvar. Po devetih letih izvajanja agrarne reforme še vedno nimamo zakona, temveč zgolj razne naredbe, ki se spreminjajo v škodo agrarnih interesentov. Vojni invalidi so od agrarne reforme izključeni, pa čeprav ne morejo živeti od invalidnine. Hočemo, da se ta določba invalidskega zakona popravi v korist invalidom. Skupnega odpora pa je treba proti sedanjí praksi prizadetih veleposestnikov, ki obdelovalno agrarno zemljo spreminjajo v gozdove, bajeje in celo v močvirja, da jo na ta način zopet pridobe za sebe. Maksimum 75 hektarov je za Slovenijo prevelik, ker toliko sveta nobena družina ne more sama obdelati. Seveda moramo tudi mi sami

od agrarnih interesentov zahtevati, da zemljo sami obdelujejo in jo ne oddajajo dalje v podzakup. Treba nam je skupne organizacije, ker smo raztreseni in zato brez moči. Izdela naj se tudi spomenica agrarnih interesentov, ki naj se pošlje pristojnim faktorjem. Burno odobravanje je sledilo tem besedam.

Na to poda predsednik besedo tov. dr. I. Novaku, ki pravi: Treba je najprej vedeti, kaj to zborovanje hoče in ko si bomo o tem na jasnem, tudi, kako bomo postavljeni cilj dosegli. Ali smo enotne volje in skupnega duha v tej stvari? (Vsi glasno pritrujemo!) V Sloveniji živi preko 21.000 kočarskih in delavskih družin, ki imajo velik interes, kako se agrarna reforma vrši. Danes nihče ne vé, kako se bo končal svoječasní 4-letni zakup agrarne zemlje. Vi, agrarni interesenti morate v imenu teh 60.000 slovenskih kmetjskih duš izdelati skupen program in se zanj energično bojevati. Za boj pa je potrebna skupna organizacija prizadetih. Po tem krepkem govoru se je vršila debata, ki so se je udeležili: Ivan Hočevar iz M. Ločnika, Ivan Rom iz Toplice, Fr. Turk iz Belecercve, Jožef Kutnar iz Muljave, J. Peterlin iz V. Slevice, Franc Flere iz Krtine, A. Plevelj iz Kamnika, I. Lenart iz Šmartnega, A. Gerkman iz Stranj, Fr. Lukan iz Lipnice, J. Jarc iz Barja in mnogi drugi. Debata je podala sledeče bistvene pritožbe agrarnih interesentov:

a) Njive in travnike veleposestev, ki leže raztreseni med kmetjskimi posestvi, je treba podvreči agrarni reformi ne glede na maksimum.

b) Maksimum naj se v Sloveniji zniža na 40 hektarov obdelovalne zemlje.

c) Njive, travniki in pašniki, ki so spremenjeni v gozdove, bajeje, lovišča itd., naj se zopet vrnejo agrarni reformi.

d) Veleposestniška zemlja se ne sme na škodo interesentov porabljati za odkup cerkvenih patronatov. (Glej primer iz kočevske okraja in iz Stične!)

e) Veleposestniki tudi na svojem ne smejo zasajati gozda tik do kmetjskih hiš.

f) Veleposestnike naj se prisili, da popravljajo svoje stavbe, v katerih stanujejo delavci ali agrarni interesenti, ker hočejo s tako sabotažo odpraviti ljudi iz kraja (glej primer knez Windischgrätz).

g) Politični uradi morajo postopati objektivno pri sporih med graščaki in interesenti.

h) Varovati se morajo strogo sedanje določbe, po katerih je prepovedano agrarno zemljo dalje prodajati. Uradi so takšne pogodbe kljub pritožbam, odobrili.

i) Veleposestniki v mnogih krajih odvzemajo interesentom zemljo pod izmišljeno pretezo, da jo rabijo za deputate svojim lovcem, čuvajem itd.

j) Na ljubljanskem barju je šola izvzeta iz agrarne reforme.

k) Ponekod so veleposestva agrarnim interesentom že vzela v zakup dano zemljo itd.

Končno je povzel besedo še tov. A. Prepeluh kot pooblaščenec občinskega agrarnega odbora v Vel. Dolini, ki je uvodoma navajal pritožbe teh agrarnih interesentov, zlasti ono o ocenjevanju kuriva in stavbnega le-

sa za agrarne interese iz graščinskih gozdov. Nadalje je kritiziral sabotažo pri izvedbi agrarne reforme pri nas in je navajal za zgled češkoslovaško republiko, ki je agrarno reformo že izvedla in se lotila tudi že vprašanja gozdnih veleposestev. Tam se agrarna reforma izvaja s sodelovanjem interesentov, ki imajo močno centralno organizacijo »Domovino« v Taboru in ki ji načeluje poslanec Mašata. Takšne organizacije pri nas manjka, zato so bili veleposestniki edini, ki se jih sliši. Tako se je n. pr. pred nekaj leti izdeloval v Beogradu nek načrt agrarnega zakona za Slovenijo, pri katerem interesi niso sodelovali, ker niso imeli skupne organizacije.

Zborovalci so končno soglasno sprejeli spodaj natisnjeno resolucijo ter storili sklep, da naj se nemudoma ustanovi »Društvo agrarnih interesentov in agrarnih občinskih odborov v Sloveniji« s sedežem v Ljubljani. Vpisnina se je določila na 5 dinarjev, letno članarino pa bo določil ustanovni občni zbor, ki se bo vršil takoj po novem letu. Izvolil se je začasni centralni odbor iz sedmih oseb, katerega predsednik je Ivan Stražišar iz Brezovice. Predsednik je ob 2. uri popoldan zaključil lepo zborovanje, pozivljajoč na skupno delo.

Sprejeta resolucija se glasi:

Agrarni interesi iz Slovenije in njihovi občinski agrarni odbori so sklenili, zbrani na skupnem zborovanju dne 18. novembra 1928 v Ljubljani, da pošljejo slovenski javnosti, vsem slovenskim političnim strankam, vsem parlamentarnim klubom, ministrstvu agrarne reforme in predsedniku vlade in kabinetni pisarni Njegovega Veličanstva kralja sledečo

resolucijo:

I.

Že deset let čaka 20.167 slovenskih kočarskih družin zastoj na izpolnitev kraljevske obljube, da bo v naši državi zemlja last tistega, ki jo obdeluje. Kljub tej obljubi še do danes ni donešen tozadevni končni agrarni zakon in se rešitev te zadeve zavlačuje v neskončnost na ljubo veleposestnikom, ki skušajo pridobiti na času za izigravanje že dosedanjih agrarnih zakonov in uredb ter za preprečenje končne ureditve agrarnega vprašanja zakonskim putem. S tem, da veleposestniki in njihovi pomagači izigravajo koristi kočarskih družin in drugih agrarnih interesentov, izigravajo tudi visoko kraljevsko obljubo. Prizadeti izjavljamo svoje nezadovoljstvo nad takim zavlačevanjem končne ureditve agrarnega vprašanja v Sloveniji, obsojamo to protiljudsko politiko ter se združujemo v najostrejšo borbo za svoje pravice na zemljo, ki jo obdelujemo. Zahtevamo od vsakogar spoštovanje kraljevske obljube ter agrarnih zakonov in uredb, zahtevamo izvedbo teh zakonov in uredb ter čimprejšnjo končno ureditev tega vprašanja na ta način, da se donese poseben agrarni zakon za Slovenijo.

II.

Protestiramo, da se ne izvajajo zakonske odredbe o pravici siromašnega ljudstva na kurivo, steljo, pašo in stavbni les iz veleposestniških, državnih in cerkvenih gozdov.

III.

Zahtevamo, da se slovenskih invalidov radi mizerne invalidnine ne izključuje od koristih agrarne reforme.

IV.

Obsojamo delovanje državne uprave, v kolikor se ne pobriga za potrebni kredit, za izvedbo dosedanjih zakonov in naredb, posebno pa obsojamo vse one, ki pomagajo veleposestnikom, da na najrazličnejše načine morejo izigravati zakonodavčovo voljo in od-

tegniti zemljo agrarnim interesentom s tem, da pogozdujejo obdelovalno zemljo, da jo spreminjajo v pašnike, ribnike, močvirja, lovišča itd. Dalje obsojamo one, ki protizakonito sodelujejo, da se veleposestniška zemlja, ki je dobra in ki bi se imela pritegniti v agrarno reformo in razdeliti med agrarne interese, klasificira v 6. in 7. razred tako, da jo veleposestniki lahko znova osvajajo. Tudi obsojamo vse one, ki gredo veleposestnikom na roko, da se interesentom protizakonito dodeljuje samo manj rodovitna močvirnata zemlja, katere ne morejo koristno obdelovati. Mesto da bi se v Sloveniji maksimum za veleposestva znižal razmeram primerno na 40 ha obdelovalne zemlje ali 57 ha gozdov, ker le toliko se da obdelati v Sloveniji brez kmetškega odnosa oziroma izkoriščanja kmetškega ljudstva, se povečava maksimum veleposestniške zemlje s postopanjem, kakor smo ga obsodili zgoraj ter s priznavanjem lažnih deputatov in raznih supermaksimov.

Zato zahtevamo zbrani agrarni interesi in agrarni občinski odbori ne samo, da se dosednji zakoni in uredbe izvajajo strogo v duhu visoke kraljevske obljube in ciljev, ki jih mora imeti agrarno reformno delo, temveč zahtevamo, da se vzame pod agrarno reformo vsa zemlja in to ne samo po stanju iz leta 1918 temveč po stanju iz prejšnjih časov, pri čemur se mora gledati na to, da se popravijo prizadetim kmetom vse krivice, ki so se jim zgodile s strani graščakov, in se jim vrne zemlja, ki so si jo veleposestniki prilastili na škodo kmetov iz časa zemljiške obveze iz leta 1848 in pozneje, zahtevamo od vlade in narodne skupščine, da se z agrarno reformo pridobi čimveč obdelovalne zemlje za slovensko kmetško ljudstvo, ki mora najti kruha doma, ker mu je pot v Ameriko zaprta. Razlastiti je treba tudi hišna poslopja in stavbe, kjer so stanovali svoječasno graščinski najemniki ter se mora pomagati, da pridejo v posest najemnikov. V interesu kmetškega in delavskega naroda ter njihovega naraščanja se mora z vsemi sredstvi sprečiti nastanek novih veleposestev; za slučaj razprodaje še obstoječih veleposestev pa se mora pridržati kmetiskim mejašem pravico odkupa.

V.

Z ogorčenjem ugotavljamo, da se s strani slovenske javnosti, slovenskih političnih strank, podcenjuje važnost agrarne reforme za slovenske kočarje in druge agrarne inte-

resente. 20.167 revnim družinam naj se zboljša in ojača njihovo gospodarstvo s pritegnitvijo preje veleposestniške zemlje. Če tudi na vsako izmed teh družin more priti samo manjša količina zemlje, je vendar ta količina zemlje za slovenskega kočarja neprecenljive važnosti, ker je v Sloveniji razpoložljive zemlje tako malo. Iz tega razloga je za slovenskega kočarja košček zemlje, ki ga ima dobiti potom agrarne reforme tem dragocenejši in vsakdo mora uvideti važnost tega vprašanja, če upošteva, da čaka toliko družin na izpolnitev svoječasne kraljevske obljube in na dodelitev zemlje.

Vsi prizadeti smo do sedaj mirno čakali, toda budno opazovali ravnanje naših političnih strank in naše državne uprave. Prepričali smo se, da brez sodelovanja naših organizacij, ki so v obliki občinskih agrarnih odborov že stvorjene in ki jih bomo agrarni interesi radi samopomoči še stvorili, ne moremo pričakovati pravične rešitve te zadeve. Zato z vso odločnostjo zahtevamo sodelovanje in soodločevanje občinskih agrarnih odborov in njihove zveze pri vsakovrstnih ugotovitvenih komisijah in pri vseh, posebno pa končnih rešitvah in dodelitvah.

Vse agrarne občinske odbore v Sloveniji in vse agrarne interese pa pozivamo, naj pristopijo k zvezi agrarnih interesentov in agrarnih odborov v Sloveniji, katero zvezo obljublamo čimprej organizirati kot največji samopomočni organ slovenskih agrarnih interesentov in agrarnih občinskih odborov. V slogi je moč in v samopomoči je zmaga. Iz razlogov notranjega miru in narodnih interesov smo zaupno verjeli v prevratni dobi kraljevski obljubi in upali na ureditev agrarnega vprašanja zakonskim putem. Če smo se takrat iz navedenih razlogov odrekli lastni samopomoči, se pa sedaj ne maramo odreči tisti samopomoči, na katero imamo po zakonu pravico. Zato še enkrat pozivamo vse agrarne interese in občinske odbore, naj strnejo svoje vrste z našimi vrstami v organizacijo vseh slovenskih agrarnih interesentov in agrarnih občinskih odborov, ki naj skrbi, da se to vprašanje ne bo zavlačevalo in reševalo v njihovo in sploh kmetško škodo.

V Ljubljani, dne 18. novembra 1928.

Pripravljalni odbor za ustanovitev Zveze slovenskih agrarnih interesentov in agrarnih občinskih odborov v Ljubljani.

Stražišar I. r., predsednik.

„Zedinjena“ ali „svobodna“ Slovenija?

Na zadnjem zasedanju ljubljanske oblasti skupščine je oblastni odbornik dr. Breclj (SLS) v razpravi o proračunu za bolnice omenil, »da bomo dobili kmalu »zedinjeno« Slovenijo, ako nas neki znaki ne varajo«. Govornik je pri tem mislil na spojitve ljubljanske in mariborske oblasti v eno upravno celoto, ki bi se imenovala »Zedinjena Slovenija« ali na kratko »Slovenija«.

Ker je dr. Breclj odličen član SLS, ki gotovo prav dobro pozna cilje in namene klerikalne politike, smemo iz njegovih besed sklepati, da je za klerikalce »Zedinjena Slovenija« nekak politični ideal!

Povedati hočemo odkrito o tej stvari svoje mnenje in zato odkrito izjavljamo, da za nas »Zedinjena Slovenija« pomeni prav malo ali pa nič!

O »Zedinjeni Sloveniji« so sanjali že stari slovenski rodoljubi pod Avstrijo, in to takrat, ko je bila Avstrija še tako močna, da si nihče niti ziniti ni upal, da bi utegnila ta stoletna država kdaj razpasti. V tistih časih, ko so bile vislice sigurne vsakomur, kdor bi le v sanjah mislil na možnost svobodne Slovenije, je bila

»Zedinjena Slovenija« res lahko nekak politični cilj slovenskih patriotov! Takrat se je šlo namreč v glavnem za ohranitev naše narodnosti, ki so jo ogrožali Nemci prav resno, ni se pa šlo toliko za državno upravo, ki je bila koncem koncev tako dobra, da bi si danes lahko lizali prste, če bi tudi danes tako upravo imeli.

Danes in v današnjih razmerah pa je »Zedinjena Slovenija« za nas premalo. Kaj pomeni danes »zedinjena« Slovenija za nas v praksi?

»Zedinjena« Slovenija pomeni danes za nas samo skromen prihranek na upravnih stroških in prav nič več. Ne rečemo, da to ne bi bilo glede prihrankov dobro, ker je praktično res pametneje plačevati le enega velikega župana namesto dveh in samo en deželni (oblastni) odbor namesto dveh itd. Toda ti prihranki, čeprav dobri, niso naša glavna politična zahteva!

Naša glavna politična in gospodarska zahteva obstoji danes z ozirom na držanje Beograda napram Sloveniji v tem, da dobimo enkrat svoj denar v svoje roke!

Kaj nam pomaga vsa »samouprava«, z enim ali pa z dvema oblastnima odborima, če pa se ne moreta niti ganiti brez dovoljenja finančnega ministra v Beogradu?! Kmečkemu pobu, ki se mora za vsak krajcar obračati na svojega očeta, pravimo »smrkavec«, ne pa gospodar ali gospod! Dokler ne pride kmečki fant do pravice in do moči, da sam gospodari s svojim denarjem, ni gospod, in dokler Slovenija ne pride do tega, da bo vsaj v glavnem — v okviru države — sama gospodarila s svojim denarjem brez ozira na milost ali nemilost beograjskih »gnad«, — tako dolgo nam z »edinjeno« Slovenijo ni nič pomagano!

Zato pa hočemo mi »s v o b o d n o« Slovenijo, t. j. Slovenijo, kjer bodo svobodno izvoljeni zastopniki svobodnega kmečkega naroda sami po svoji preudarnosti in po svoji volji gospodarili in odločali o slovenskem denarju brez beograjske kontrole!

Svobodna Slovenija poleg svobodne Hrvatske — to je naš politični cilj, za čegar uresničenje je že vredno nekaj delati. In od tega cilja ne odnehamo in ne bomo odnehali, ne na ljubo našim nasprotnikom in ne na ljubo našim zaveznikom. Če Slovenija ne bo svobodna, je kmalu ne bo!

POLITIČNE VESTI

Proslava 1. decembra.

Preteklo soboto je rekel v Zagrebu predsednik Hrvatske kmečke stranke dr. Maček časnikarjem glede proslave državnega praznika dne 1. decembra to-le:

Kmečko - demokratska koalicija je že prej načelno sklenila, da ne bo sodelovala na nobeni proslavi skupaj s predstavniki sedanjice vlade.

Posebej pa še Hrvaška kmečka stranka in ž njo vse hrvaški narod niso 1. december nikdar praznovali, ker je akt od 1. decembra 1918. (proglasitev ujedinjenja s Srbijo, op. ur.) sklenilo majhno število inteligence, ne da bila vprašala za njegovo mnenje hrvaški kmečki narod. Ta inteligenca je bila od naroda tako daleč, da se na razpoloženje naroda sploh ni ozirala.

Ker pa kmečki narod 1. decembra ni došel nikdar praznovati, je jasno, da ga bo še manj praznoval po 20. juniju (po umoru v Beogradu, op. ur.).

Upamo, da bodo naši pristaši te odločne besede razumeli. Dan 1. decembra naj praznujejo oni, ki ga morajo (župani, občinski odborniki itd.), ker ni potrebno ustvarjati nepotrebnih žrtv. Drugi pa naj se ravna po besedah dr. Mačka.

Kogar desetletne izkušnje niso izmodrile in spametovale, ta res zasluži še 10 in še 10 let svoje batine, pa ne po 25, ampak po 50 na dan!

Kaj pravijo Francozi?

Francozi so naši zavezniki in sicer močni zavezniki. Kot zaveznikom jim seveda ni vseeno, kakšne razmere vladajo v naši državi. Kajti za pametne ljudi kot so Francozi ima vrednost samo zaveznikstvo z močno državo.

Na Francoskem se mudi že dalje časa dr. Kežman, radičevski poslanec. Ta je sporočil v Zagreb, kako gledajo Francozi na nas, dr. Maček pa je povedal o tem zagrebškimi časnikarjem sledeče:

»Francozi se zanimajo za nas bolj kakor za katerekoli drugega zaveznika. To je tudi naravno. Francozi so namreč sklenili z nami zvezo samo iz vojaških razlogov. Država pa, v kateri sta dve tretjini prebivalstva nezadovoljni, ne more biti nikdar dober zaveznik, ker si v slučaju mobilizacije niti sama pomagati ne more.«

To je razumljivo. Francozom ne more biti vseeno, če se Srbi in Hrvati bijejo med seboj ma žive in mrtve. Francozi hočejo, da bi se

eni in drugi borili za — tretje, to je za njih, proti — sovjetski Rusiji, ki francoskim in angleškim kapitalistom noče vrniti 20 ali 30 milijard zlatih frankov, ki jih je pa Rusija že zdavnaj plačala z 10 milijoni življenj ruskih kmetov v svetovni vojni.

V lastnem zrcalu.

»V življenju kakor tudi v politiki je še vedno bilo tako, da močni ljudje in močne stranke ne preganjajo svojih nasprotnikov. Le tisti, ki se svojih nasprotnikov boji, seže po odijoznem orožju persekucij. Na vsaki strani zgodovine je ta resnica jasno dokazana. — Te lepe in resnične besede je za izjemo zapisal »Slovenec« v početku svojega uvodnika v 267. številki od 21. novembra. In po silnem preganjanju političnih nasprotnikov z zlorabo slučajne politične moči SLS v tem svojem zrcalcu grozovito izgleda. Od živino-zdravnika pa do cestarjev, vse je moralo iz službe in domovine, prav čisto vse, kar ni trobilo v klerikalni rog. Državna uslužbenka je dala v malem slovenskem kraju misel, da bi bilo koristno ustanoviti društvo kmetov fantov in deklet. Pa je prilomastil kaplan in zagrozil, da bo ob službo, če se bo vtikala v take stvari. Drugod je župnik povabil našega župana v župnišče, mu obetal dosmrtno županstvo, če prestopi v SLS, če ne, bo pa obč. odbor razpuščen in postavljen gerent. Kaj šele počne leca in spovednica?! »Slovenec« pa mimo vseh teh lumparij, kakor paradni konj, ki ne vidi ne levo ne desno in ne po tleh, pridiga visoke besede, v lastnem zrcalu se pa noče ogledati!

Hudomušni žebot.

»Kmeti list« je poročal, da so si mnogi klerikalni poslanci zaslužili hiše in to večinoma po mestih. V širokih litanijah tistih imen je bilo tudi ime zlatega Žebota. In g. Žebot nam je poslal popravek. Ne sam. »Naročil in pooblastil« je klerikalnega odvetnika, katerega podpis nista mogla prečitati ne urednik in ne stavec. In tudi pooblastila ni priložil. Popravek smo vseeno priobčili, da se čitatelji malo pozabavajo, kajti vsak ne zna tako sestaviti popravka, da »ni res, da si je z dobro svojo politiko zaslužil hišo posl. Žebot, nasprotno je res, da je hišo podedovala njegova soproga leta 1920., ko še Žebot ni bil nar. poslanec, in sicer na istem mestu z enakimi črkami.« Podedovati hišo na istem mestu z enakimi črkami niso mačkine solze! Ali mislimo, da zlati Žebot ni hotel blamirati samo klerikalnega advokata. Nego je imel hujši namen. Imen srečnih hišnih lastnikov, odkar so klerikalni poslanci in delujejo za vero ino mili narod, so prilične litanije. Pa noben drugi ni »nič naročil in pooblastil«. In tako smo brez nadaljnjih popravkov. Po teh svojih tovariših je hotel zlatkani Žebot malo kresniti in mislimo, da je dobro zadel. Prav jim je, zakaj pa nimajo soprogo, ki bi tudi podedovale hiše na istem mestu in z enakimi črkami! Žebot pa bo svoje trdo zaslužene dnevnice še naprej vporabljal bolj za tarok in mavšelj in dobro kapljico Slovenskih gor, prvenstveno iz kleti svojih dobrih volilcev.

Delo kmetske vlade.

V Rumuniji so približno iste razmere kot pri nas. Tudi tam imajo »prečane«, ki so prišli iz bivše Avstro-Ogrske v novo državo, a stare meščanske in bojarske stranke so jih samo izkoriščale. Tekom desetih let se je tam organizirala močna kmetska stranka, ki je sedaj dobila vlado v svoje roke. Pregovor pravi, da nova metla dobro pometa. Kmetska vlada v Rumuniji to tudi v dejanju dokazuje. Prvo delo, ki ga je izvršila, je bilo čiščenje po uradih. Meščansko in bojarsko strankarstvo je navleklo v urade na tisoče in tisoče nesposobnih ljudi, ki so imeli, kakor pri naših Srbijancih edino nalogo, delati za strankar-

Planeter
se neprestano suče okrog solnca.
Ravnotako mirno mine dan
ko se pere perilo, če gospodinja
izkoristi 7 prednosti, katere ima

Schicht
Terpentin-Milo s svojimi prednostmi

stvo. Sedanji predsednik vlade in kmetske stranke Maniu pa je te ljudi pognal iz uradov. Drugo delo kmetske vlade je bilo, da je odpravila cenzuro in druge strogosti, ki jih je uvedla prejšnja vlada. Tako je prav; narod naj ima svobodno besedo in naj vedno neovirano in neustrašeno pove, kaj mu je prav in kaj ne. Tretje delo kmetske vlade v Rumuniji pa je, da je odpustila 12.000 žandarjev. Meščanske stranke so vladale — kakor pri nas — samo z bajoneti in so navleklo toliko žandarmerije in policije kakor kobilic. Večinoma so jih uporabljale za agitacijo, volitve in preganjanje nasprotnih pristašev. Vse to vidimo ponekod tudi v naši državi. Tudi mi imamo nad 20.000 žandarjev, policajev, detektivov in konfidentov pa kot nikjer nikoli na svetu. Avstrija je imela več kot štirikrat toliko prebivalstva kakor Jugoslavija, pa je imela komaj toliko žandarjev, kot jih imamo mi, žandarskih oficirjev pa je imela polovico manj. Kmetski ministrski predsednik Maniu v Rumuniji je napravil red v štirinajstih dneh. Kaj pa je napravil naš Korošec v petih mesecih? Nič, prav čisto nič. Samo radikale in demokrate miri, mešetari in gliha, pa za svoj stolček se trese. Bog ve, kaj poreče naša klerikalna »Kmečka zveza« na vsa ta dejanja rumunske kmetske stranke?! Menda je samo o volitvah prav glasna, ko je treba kmete loviti za klerikalne kandidate, drugače pa spi spanje pravičnega.

Bog ve kdaj bodo kmetje tudi v naši državi tako spregledali kot so v Rumuniji? Prej ne bo bolje, ker samo od sebe nič doli ne pade!

Odpor proti davkom.

V Četrtek 2. t. m. je sklicala Zveza gostilničarskih zadrug velik protestni shod v Ljubljani, ki se ga udeležilo okrog 400 gostilničarjev iz vseh krajev Slovenije.

Predsednik Zveze g. Ivan Kavčič je vodil protestno zborovanje in uvodoma povedal, da je zborovanje namenjeno protestu proti strahovitemu obremenjevanju gostilničarskega in vsega obrtnega in kmetsko-delavskega stanu od strani klerikalne oblastne skupščine.

Izmed drugih govornikov sta še obširno in stvarno poročala tov. Anton Cerar iz Kamnika in oblastni poslanec Janko Bukovec. Tovariš Cerar je izjavil, da je danes gostilničar pravzaprav samo še neplačan davčni ekseku-

tor in uslužbenec države. Tov. Bukovec pa je omenil, da plačujemo Slovenci tako velike državne davke, da bi lahko vse slovenske potrebe z zlatom pokrili. Kljub temu se pa nagajajo še novi ogromni oblastni davki, ki prete uničiti vse gospodarstvo in vse stanove. Čemu je dr. Korošec v vladi? Kako ščiti slovenske interese? To čutijo danes pred vsem gostilničarji, ki morajo javno protestirati proti brezmejnemu povišanju bremen.

Po ostri obsodbi nad oblastnimi davščinami od strani g. Dachsa iz Ljubljane, g. Zorca iz Kandije, g. Jesiha iz Poljčan in g. Lončarja iz Tržiča je bila soglasno sprejeta resolucija, v kateri so imenoma navedene vse krivične davščine, ki jih uvaža oblastna skupščina.

Ponižni hlapci.

»Domoljub« od 14. novembra piše: »Stranje pri Kamniku. Iz Prištine je prišlo neveselo poročilo, da je ondi umrl dne 19. oktobra vojak France Pavlin. Škoda mirnega in tihega fanta, ki bi bil lahko očetu v pomoč. Zdaj pa mora spati smrtno spanje tam daleč, daleč... Ali bi res ne bilo bolje, vojake, ki jim podnebje ne ugaja na jugu, premestiti bolj na sever.« — Tako ponižno in hlapčevsko udano pišejo dandanašnji tisti tigri, ki so 21. iz 22. leta hodili osebno po kasarnah, agitirali pri fantih, po shodih pa napadali naše ljudi, da je naša stranka kriva, da morajo slovenski fantje hoditi po Macedoniji in bolehati na malariji. Kako je neskončno pravičen večni Bog! Kako jih bije in tolče po hudobnih in lažnjivih jezikih! Danes imajo ministrskega predsednika, torej najvišjo uradno osebo, kar še nikdar ni imela nobena prečanska stranka in če ta danes vsegamogočni Korošec samo namigne vojnemu ministru, pa bodo vsi slovenski fantje takoj v Ljubljani, Celju, Mariboru in Ptuj pri svojih polkih. Zakaj tega noče storiti? Zato ker ima — kakor klerikalni agitatorji opravičujejo — vezane roke. Kakšne vezane roke? Zakaj, od koga? To so vprašanja, na katere mora narod zahtevati odgovore. Zato je tudi »Domoljub« odgovoril na javno pismo našega tov. Pucelja v našem listu v zadevi ubogega vojaka Makovca z neslanim dovtipom, mesto da dá Korošec stvar takoj preiskati. Mi pa upamo, da bo vojaška oblast tudi zoper voljo »Domoljuba« slučaj nesrečnega Makovca temeljito preiskala. Med tem zbira tov. Pucelj podatke od drugod. Zlasti se vojake Slovence prav grdo zaničuje v Splitu pri nekaterih oddelkih.

Kdo bo v bodoče volil SLS?

V sredo 21. novembra po odgoditvi oblastne skupščine je na ljubljanskem magistratu v posvetovalnici oblastni odbornik dr. Breclj (SLS) podal sledečo izjavo: Govoril sem z dr. Defrančeskijem, predsednikom Ljubljanske kreditne banke, in ta mi je rekel, da so gospodarski krogi (bankirji, fabrikanti itd.) zasledovali poročila oblastnega odbora in delovanje oblastne skupščine, pa bodo vsled tega od sedaj v naprej glasovali za dr. Korošca in nas.

Prav radi verjamemo, da so bankirji s klerikalno večino v oblastni skupščini nad vse zadovoljni, ker od nad 30 milijonov davkov, ki jih nalaga novi proračun, bodo fabrike, velika podjetja in banke plačale le 1 milijon 600.000 dinarjev, vse drugo pa ubogi kmetje, obrtniki in delavci.

Kmetje, obrtniki in delavci, ta izjava dr. Breclja govori dovolj jasno, nobene kroglice več za klerikalce, kajti njih bodo volili bankirji.

Rešitev gospodinje je RADION. Pranje perila ji ne vzame preveč časa, ima zato priliko, da se briga za druge hišne posle. Z Radionom se nudi vsakomur sredstvo za pranje, s katerim se pere brez vsakega truda in s katerim se ne poškoduje perila.

Odkritje spominske plošče † dekanu Antonu Koblarju.

Minulo nedeljo 18. t. m. so se mnogoštevilno zbrali častilci ranjkega g. dekana pred sirotišnico v Kranju, da prisostvujejo slovesnemu odkritju spominske plošče, ki je vzdana na vratni istega poslopja.

Točno ob enajstih dopoldne je otvoril slavlje sedanji g. upravitelj Simončič s primernim uvodom ter naprosil g. dr. Žbontarja, naj poda v spomin velikega dobrotnika raj-

starejši ljudje, kako je skrbno deloval v svojem zvišenem poklicu, posebno kot ljubitelj otrok v šoli.

Po kratkem delovanju v Šenčurju, ga je božja previdnost poslala v Ljubljano — kot kurata v prisilno delavnico. 12 let je ondi deloval. Kdo bi opisal, koliko zanemarjenih starih in mladih kaznjencev je privedel na pravo pot dela in življenja. To ve le ljubi Bog.

V Ljubljani se mu je nudila prilika, da je mogel pokazati svoje znanje in duševne zmožnosti — kot zgodovinar v »Deželnem

nega gospoda dekana nekaj črtic iz njegovega življenja.

Gospod profesor je v skrbno sestavljenem govoru opisal karitativno in zgodovinsko delovanje njegovo.

Posegel je v daljne čase zgodovine mesta Kranja ter opisal blagodejno in uspešno delovanje takratnih cerkvenih bratovščin, ki so delovale takrat z vnemo in navdušenjem v pomoč bližnjemu, zlasti zapuščene mladine. Žal, bratovščine so vsled nastalih razmer propadle. Ranjki č. g. dekan pa je, prišedši v Kranj, spoznal potrebo za ubogo mladino v Kranju in okolici skrbeti za njih dušni in telesni blagor. Zato se je z vso vne- mo lotil težkega dela — ter sezidal prav na istem mestu, kjer so pred leti imeli svoj sedež zgoraj imenovane bratovščine — sedanjo sirotišnico in še drugo poslopje, kjer sedaj delujejo č. sestre v gospodinjstvi šoli. Zasluge ranjega g. dekana je mesto Kranj hvaležno priznalo ter ga izvolilo še letošnje leto v znak hvaležnosti častnim občanom. Dve gojenki iz sirotišnice ste pa v ljubkih vezanih besedah slavile ranjkega dekana kot skrbnega — dobrega očeta.

G. župnik I. Piber je opisal g. dekana kot vzornega duhovnika in rodoljuba. Kazal je njegovo gorečnost za duše njemu izročenih na vseh službah, kamor ga je klicala previdnost božja. Takratni škof Pogačar je spoznal talent mladega bogoslovca Koblarja, zato ga je takoj po dovršenih teoloških študijah sprejel kot svojega dvornega kaplana in tajnika v škofiji. Po smrti vladike je bil poslan kot kaplan v Mengeš. Tam je poleg uspešnega delovanja v dušnem pastirstvu gojil še posebno veselje za prosveto naroda. Zato je ondi ustanovil prvo katoliško izobraževalno društvo in domačo godbo. Vse mlado in staro ga je ljubilo in spoštovalo. Ko je bil od tod prestavljen v Šenčur, ga je spremljala godba na to novo mesto. V Šenčurju je bil le kratek čas, vendar si je istotako kot duhovnik pridobil vsestranske simpatije. Še ga pomnijo

muzej. Tam je bil nastavljen kot arhivar in knjižničar. Koblar je ustanovil prvi slovenski zgodovinski list: Izvestja muzejskega društva za Kranjsko. Urejeval je ta list 17 let ter se z vso odločnostjo ves čas svojega ondotnega delovanja potegoval za pravico slovenskega jezika.

Po smrti dekana Mežnarca je prišel pred 28 leti v Kranj. Kaj je za Kranj storil na karitativnem polju je že povedal g. dr. Žbontar. Z uma svitlim mečem se je vedno potegoval za pravico svojega naroda in milega materne jezika. Bil je goreč duhovnik: čast božja mu je bila prva, druga — narod slovenski. Trudil se je z besedo in peresom, da mu ohrani vero in slovensko besedo ter da gospodarsko napreduje. Koblar je mislil in delal samostojno, kar je spoznal za dobro narodu, temu je posvetil on svoje moči. Uvidel je, kako nujno je potrebna izobrazba naroda, uvidel kaj pomeni na deželi dobra gospodinja, zato je bila njegova skrb, da je, tako rekoč na meji svojega življenja, ustanovil gospodinjstvo šolo. Da je bila ista živo potrebna, kaže obilen obisk — odkar obstoja. Letos ima 23 gojenk!

G. dekan Anton Koblar je ljubil svoj rod, zato je zanj živel, delal, trpel. Napis na plošči kaže tudi potomcem velikega dobrotnika sirotam in vsemu slovenskemu narodu.

Izjava.

Podpisani Ivan Mrmolja, bivši predsednik in ravnatelj »Panonije« v Mariboru, lojalno preklicujem vse obdolžitve, ki sem jih v svojih letakih z dne 15. julija in 10. oktobra 1927 očital Zvezi slovenskih zadrug, oziroma članom njenega načelstva ter ravnatelju Franu Trčku ter izjavljam, da je zveza vršila samo svojo revizijsko dolžnost. Obenem se jim zahvaljujem, da so umaknili tožbo.

Ljubljana, 20. novembra 1928.

Ivan Mrmolja l. r.

Za oprostitev oblastnih doklad na vino in žganje.

Tovariš inž. Zupančič je predložil oblastni skupščini sledeče predloge:

1. K § 1. uredbe o oblastni nakladi na vino in vinski mošt ter o oblastni dokladi k državnemu trošarini na ostale alkoholne tekočine naj se doda sledeče besedilo:

Naklade 65 par od litra na vino in mošt so oproščeni vsi kmetovalci in zasebniki, ki kupijo vino za svoje delavce, odnosno za obdelovanje svojega posestva in za druga domača gospodarska dela. Nadalje se oprostijo te naklade obrtniki, ki kupijo vino za svoj obrat. Oproščeni so oblastne naklade tudi vsi delavci, ki vršijo težaška dela v akordu.

Tudi pogorelci so prosti te naklade, kadar si gradijo na novo pogorele domove.

2. K § 2. uredbe o oblastni nakladi na vino in vinski mošt ter o oblastni dokladi k državnemu trošarini na ostale alkoholne tekočine se doda sledeče besedilo:

Doklade k državnemu trošarini na navadno žganje so prosti vsi kmetovalci in zasebniki, ki kupijo navadno žganje za svoje delavce v svrhu obdelovanja posestva in za druga domača gospodarska dela. Oproščeni so oblastne doklade tudi vsi delavci, ki vršijo težaška dela v akordu.

Tudi pogorelci so prosti te doklade, kadar si gradijo na novo pogorele domove.

Ugotavljamo, da so vsi klerikalni poslanci, tudi kmečki (!), glasovali proti tem predlogom, ki so bili vsled tega odklonjeni.

17. STRANKE

Ptuj. Seja okrajnega odbora SKS v Ptuj se vrši v nedeljo, dne 9. decembra ob 10. uri dopoldne v prostorih Narodnega doma v Ptuj. Seje se udeleži delegat načelstva iz Ljubljane. Vse krajevne odbore in zaupnike prosimo, da se seje gotovo udeležijo ali pošljejo zastopnike. K seji imajo pristop vsi naši pristaši. — Anton Kupčič l. r., predsednik.

Seja okrajnega odbora SKS za okraj Ormož se vrši v soboto na praznik B. Sp. Marije, dne 8. decembra ob 2. uri popoldne v prostorih občinske dvorane v Središču. K seji imajo pristop vsi naši somišljeniki. — Lukačič l. r., predsednik.

Shod KDK v Radovljici. Ker je bil protestni shod na Bledu preprečen, se vrši v nedeljo, 9. decembra ob 3. uri popoldne v Sokolskem domu. Na shodu govorita narodna poslanca Pucelj in dr. Kramen ter oblastni poslanci.

Kamnik. Zborovanje vseh krajevnih organizacij SKS našega okraja se vrši v nedeljo, dne 2. decembra ob pol 10. dop. pri tov. Cerarju. Poroča tov. posl. Iv. Pucelj. Prosim polnoštevilne udeležbe. — Fr. Kristan, preds.

Kapljia vas. Zborovanje SKS se vrši v nedeljo, dne 2. decembra ob 3. uri pop. pri tov. Vodetu. Poroča tov. Iv. Pucelj.

Kranj. Zborovanje okr. org. SKS se vrši v ponedeljek dne 3. dec. ob 10. uri dop. pri Peterčiku. Poroča tov. posl. Iv. Pucelj. Pozivam tovariše, da se zborovanja vsi udeležijo. — Tomaž Križnar, preds.

Svoboda zborovanja v Sloveniji ukinjena. Preteklo nedeljo so bila sklicana protestna zborovanja KDK v Hotiču, Konju in na Bledu, toda politične oblasti so vsa zborovanja prepovedale. Kljub temu so pa kmetijske množice prišle v ogromnem številu in protestna zborovanja so se vseeno vršila. V Hotiču in Konju je govoril tov. posl. Iv. Pucelj in Iv. Tavčar, a na Bledu obl. posl. Janko Bukovec in dr. Puc. Vse ljudstvo enodušno in ogorčeno obsoja klerikalna nasilja.

Seja okrož. odbora SKS za ljubljansko oblast se vrši v sredo, dne 28. novembra ob 10. uri pri Levu v Ljubljani. Dnevni red na vabilih. — Albin Koman, preds.

Tedenski koledar.

2. decembra, nedelja: Bibijana.
3. decembra, ponedeljek: Franc Ks.
4. decembra, torek: Barbara.
5. decembra, sredo: Saba, opat.
6. decembra, četrtek: Nikolaj.
7. decembra, petek: Ambrož.
8. decembra, sobota: Marijino spoč.

Sejmi.

3. decembra: Jesenice, Martinja vas, Planina na Štaj., Konjice.
4. decembra: Kamna gorica, Kamnik, Gomilsko, Polje, Šmarje pri Jelšah.
5. decembra: Lož, Videm-Dobrepolje.
6. decembra: Brezovica, Boh, Bistrica, Žužemberk, Borovnica, Sevnica, Dobrna, Luče, Murek, Murska Sobota.

Valute.

Dati moramo za:

	Din
1 nem. marko	13.56
1 švicar. frank	10.95
1 avstr. šiling	8.—
1 angl. funt	276.04
1 amer. dolar	56.92
1 franc. frank	2.22
1 čsl. krono	1.68
1 ital. liro	2.98

„Veselite se z menoj“

pravi mlada gospa Mica. „Zmeraj bom vesela in dobre volje, ker mi ne preti nikaka težka muka, odkar RADION pere sam.“

Varuje perilo!

NOVICE

Izpremembe občinske meje med občinama Št. Jurij pod Kumom in Radečami. Ljubljanski oblastni odbor je sporazumno z velikim županom ljubljanske oblasti sklenil, da se občinske meje med krajevnima občinama Št. Jurijem pod Kumom in Radečami izprememne tako, da se izloči iz Št. Jurja in priklopi k Radečam davčna občina Svibno (Sv. Križ) s pravno veljavnostjo od 1. januarja 1929.

Mati zaklala hčerko, ker se je poročila s ciganom. V Progarju je živela vdova Kata Pucarevič z dvema hčerama in sinom. Kata se je pozneje zopet poročila, otroci pa so ostali v domači hiši. Starejša hči in sin sta se kmalu poročila, dočim se je mlajša hči preselila k svojemu stricu, kjer pa se ni nihče brigal zanjo. Nedoroglo zatem se je seznanila z mladim ciganom, ga vzljubila in se z njim poročila. Ko je to zvedela njena mati, je prihitela v ciganovo bajto in s kuhinjskim nožem zaklala svojo hčer. Vsled tega je bila obsojena na deset let težke ječe.

Dobrova pri Ljubljani. V nedeljo, dne 2. decembra t. l. bode odkrit spomenik žrtvam, padlih v svetovni vojni. Spomenik stoji sredi pokopališča. Delo je izvršila v popolno zadovoljnost vseh tvrdka Alojz Vodnik v Ljubljani. Ob 9. uri bo služba božja s kratkim nagovorom in darovanjem za spomenik, nato blagoslovitev, petje, deklamacije in govor vojnega kurata g. Bonača. Popoldne bode v društvenem domu igra, za kritje stroškov spomenika. Vabimo občinstvo, da se udeleži odkritja v največjem številu ter tako dokumentira svojo hvaležnost onim, ki so darovali za našo svobodo vse — svoje življenje. — Odbor.

Ce se ženske vmešavajo. V Moravski Ostravi je bil živ pokopan tamošnji 38-letni župan Anton Kučera. Kučera se je dotaknil električne žice in ga je električni tok omamili. Domačini so namesto zdravnika poklicali neko žensko, ki se je bavila s padarstvom. Ta je nasvetovala, naj župana pokopljejo, da bo zemlja potegnila iz njega električni tok. Svojci so ga nato pokopali v zemljo. Ko so ga čez tričetrt ure odkopali, je bil že mrtev.

Sin s sekiro usmrtil očeta. V Martincih v okolici Sremske Mitrovice je te dni kmet Ljuboje Teodorović sklenil razdeliti pred smrtjo svoje premoženje med svoje tri sinove. Starejša sinova sta bila s svojim deležem zadovoljna, ni pa bil zadovoljen najmlajši sin, radi česar je prišlo med njim in očetom pogosto do prepira. Tako tudi preteklo nedeljo. Sin je s sekiro napadel očeta ter ga strahomito razmesaril. Po krvavem zločinu se je zaklenil v svojo sobo in razsekal vse pohištvo. Orožnikom se je s težavo posrečilo, da so ukrotili divjaka. Odpeljali so ga v sodne zapere v Sremsko Mitrovico.

Tečaj za lončarje v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti SHS v Ljubljani name-rava v kratkem prirediti keramični tečaj za lončarje in pečarje, ako se prijavijo zadostno številno udeležencev. Tečaj bo vodil strokovni učitelj za keramiko g. František Beran v prostorih tehniške srednje šole v Ljubljani. Poučevalo se bo teoretično in praktično v vseh v keramiko spadajočih strokah. Tečaj bo trajal do poletja po dvakrat na teden v popoldanskih urah. Interesenti naj prijavijo svojo udeležbo takoj ustmeno ali pisмено pri Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani, Krekov trg št. 10/I.

Zamorec, ki je star 138 let. V frančiškanskem samostanu na otoku Cipru se nahaja morec, ki trdi, da je star 138 let. Dobro se spominja na cesarja Napoleona, ki je pred več kot 100 leti umrl. Več kot 50 let je služil raznim gospodarjem kot suženj, končno ga je neka grška družina osvobodila in zamorec je odšel na otok Ciper, tam prestopil v katoliško vero in vstopil v samostan sv. Frančiška. Tu se prav dobro počuti, je zdrav in zadovoljen. Pravi, da je v svojem življenju veliko kadil in rad pil. Umreti še ne misli kma'u, le vid mu hitro peša.

Težka železniška nesreča na Češkoslovaškem se je pripetila pretekli četrtek na progi Praga—Znojmo. Praški brzovlak je z vso silo zavozil v tovorni vlak. Obe lokomotive sta bili razbiti in več vagonov poškodovanih. Tri osebe so mrtve, osem težko in 20 lažje ranjenih.

Italijanska ladja se potopila ob naši obali. V ponedeljek zvečer se je blizu Rogoznice pri otoku Mulju potopila italijanska motorna ladja »Ernesto« iz Pirana, natovorjena

z železniškimi tračnicami za Albanijo. Ladja leži v globočini 150 metrov in je ne bo mogoče dvigniti. Posadka se je rešila.

500.000 dinarjev za eno intervencijo. Vojvodinski časopis »Narod« je objavil preteklo soboto značilno vest o »delu« nekega vojvodinskega radikalnega poslanca. Ta vest se glasi: »Iz krogov vojvodinskih radikalnih poslancev smo pred kratkim slišali, da je eden izmed vojvodinskih radikalnih poslancev nedavno posredoval v korist nekega veleposesnika v ministrstvu za agrarno reformo in da je za to posredovanje, ki je bilo za veleposesnika uspešno, prejel nič več in nič manj kakor 500.000 dinarjev.« Naši bajtarji se pa čudijo, zakaj ne gre agrarna reforma naprej. Vprašajo naj SLS, pa bodo vedeli kako je zadeva. Kajti te reči se dogajajo pod njihovo vlado.

Škrlatinka razsaja. Zavratna in nevarna bolezen škrlatinka je pričela tudi po Sloveniji razsajati. Spočetka se je hitro širila po Zagrebu, tako da so morali za več tednov zapreti vse ljudske in meščanske šole, v tem mesecu se je pa pojavila tudi v Sloveniji in zahtevala že več žrtv. Pojavila se je zlasti v moravski okolici in v celjskem okraju. Da se ta nevarna kužna bolezen zatre, je potrebno hitrih in temeljitih ukrepov, posebno naj se ljudske šole zapro, kjer je razširjena bolezen.

Zopet ena trdnjava v zrak. Dne 21. t. m. je zletelo v zrak municijsko skladišče v trdnjavi Vincennes na Francoskem. Od vojakov je 17 mrtvih in mnogo ranjenih. Kako je prišlo na eksplozije še niso mogli ugotoviti.

Umor fašističnega patra. V lotariškem industrijskem ozemlju živi okrog 25.000 Italijanov, sami delavci. Med njimi deluje in opravlja duhovniške posle jezuit pater Caravadossi. Ta pater pa je bil silno strasten fašist, ki je pošiljal vedno poročila italijanski vladi o izseljencih v Franciji, posebno pa vsa imena protifašistov. Nedavno je stopil v stanovanje patra Caravadossija neznan tujec in oddal nanj več revolverjskih streliv. Pater se je zgrudil mrtev na tla, morilec pa je brez sledu izginil. Bil je eden izmed onih italijanskih delavcev, ki jih je pater ovadil.

Velika Dolina. Začetkom leta 1928 so naši klerikalci kar na lepem sklicali občinsko sejo, na kateri so izvolili petčlanski krajevni

šolski odbor. Ker naši pristaši o seji niso bili obveščeni tako, kakor bi bilo potreba, so bili izvoljeni seveda sami klerikalci. Na našo pritožbo so bile te volitve meseca avgusta razveljavljene in 22. novembra so se vršile nove volitve, na katerih so bili izvoljeni v krajevni šolski odbor sami naši pristaši: Roštohar Miha, Dolinar France, Frizelj Janez, Bogovčič Jurij in Alojzij Movranč.

«KMETIJSKA MATICA»

Kmetijska Matica pripravlja svojim naročnikom nepričakovano lepo darilo. V svojem letošnjem izdanju poklanja slovenskemu kmetu pet izredno lepih knjig, ki so že dotiskane in se nahajajo v vezavi. Čim bo vezava gotova, začne uprava Kmetijske Matice z razpošiljanjem. Vsak naročnik, ki je plačal poverjeniku 30 dinarjev, bo prejel sledeče knjige:

1. Veliki koledar za leto 1929 z bogato vsebino.

2. A. Skulj: Naša zelenjad. Knjiga, ki jo je do danes pogrešal vsakdo, ki ima košček zemlje, na katerem si goji nekoliko zelenjave. Zato bo dobrodošla zlasti našim gospodinjam pri oskrbovanju njihovih vrtov.

3. A. Sovrè: Gospodarstvo pri starih narodih. Zgodovinska slika gospodarstva v davni preteklosti, ki pa je zelo dober in zanimiv pouk v gospodarstvu sedanjosti.

4. Albin Prepeluh: Kmečki pokret med Slovenci. Literatura kmečkega pokreta med Slovenci je skrajno pičla. Zato je pisec storil dobro uslugo predvsem vsem onim, ki se bavijo s stremljenji našega kmeta v borbi za obstanek in napredek.

5. Jože Jeram: Zastava v vetru. Povest, ki nam slika vso težino suženjskih okov naših bratov onstran državnih meja, bo v vsakem čitalcu vzbudila sočutje z zatiranimi, ki so baš sedaj zopet strašno preganjani.

Žepni kmetijski koledar za l. 1929 je že izšel v novi redakciji. Gledalo se je na to, da bo kar najbolj poraben za dnevne potrebe. Že prihajajo priznanja, da je ta žepni koledar prav zares dober. — Naročite si takoj po dopisnici »Župni kmetijski koledar za l. 1927« pri »Kmetijski tiskovni zadrugi« v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 7.

PODLISTEK

Alfonz Komel:

Spomini.

Učitelj je nameraval že oditi, da bi zalezoval, ko se na desni, dobrih dvesto korakov od čakališča, sumljivo strese grm. Desiravno je bil učitelj vaje teh momentov, vseeno mu zavalovi kri in srce mu prične podvojeno biti. Vetrta ni bilo najmanjšega, grm se je mogel zamajati le vsled dotika divjadi. Z očmi buli nepremično na grm, ki se je stresal na način, kakor da bi ga kdo obiral. V tem položaju mine par sekund, ki so za učitelja cela večnost. Izza grma se pa le noče prikazati srniak. Učitelju se razburjenost poleže, mirno čaka nadaljnega. Ali pri grmu se le noče pokazati rudeča lisa, nasprotno, še grm se ne stresa več. Že je mislil učitelj, da je čakanje končano; z očmi obide še enkrat cel laz od desne proti levi, vsak grm natančno premotri, ako se kje kaj giblje. In glej! Komaj sto korakov pred njim, pod malo smreko je stal srniak, obrnjen proti učitelju v vsej svoji veličini in z enim samim rogom, brez dvojbe »obsojenec«.

Divje zapluje učitelju kri po žilah, srce mu hoče razgnati prsa od radostnega razburjenja. Prav, njemu hoče biti naklonjena boginja Dijana.

Srniak, kakor da ne sluti nič sumljivega, stopi kake štiri korake naprej, skloni glavo k tlom in pomoli sočno travo.

»Danes si moj.« s temi mislimi nalahno prisloni puško k licu in čaka, da srniak pokaže ploskev. Ali ta, kakor da ga ne more nič motiti, se mirno pase proti učitelju; že je oddaljen še kakih osemdeset korakov.

Učiteljeva roka je postajala že težka od držanja puške pri licu, a srniak se le noče okreniti. Napravi še par korakov naprej, a tedaj sunkoma dvigne glavo navzgor, se po bliskovo okrene in izgine za grmovjem. Iz gozda se zasliši pasje lajanje; dva psa sta gonila po sledu...

Učitelj je stal kakor kip, z očmi je bulil na mesto, kjer je bil pred sekundo časa še srniak, ni mogel razumeti. Šele dva zaporedna strela na desni ga predramita ter usposobita, da postane zopet gospodar svojega razuma.

»Da bi jih vrag, te pse.« so bile prve besede, ki jih je izustil, »gotovo so Zidančevi, ali da jih dobim!«

V tem se začujeta od desne dva rezka žvižga, znamenje, da kliče oče Jure. Z glasnim »hop« se odvoze učitelj, oprta nahrbtnik ter krene v smeri proti Katram. Tudi Ive se oglasi in kma'lu prisopiha do učitelja.

»Oče Jure ga je gotovo pogodil,« meni učitelj. »Ive, ali si slišal goniti pse? Da ni bilo teh, gotovo bi streljal srnjaka in bi ga tudi

položil, saj ni bil oddaljen od mene več kot osemdeset korakov. Ravno ko sem mislil pritisniti na petelina, je srniak začutil lajanje, na mah se je okrenil ter izginil za leščevjem. Ne vem pa, ako so psi sledili temu srnjaku, ali pa so imeli drug kos pred sabo.«

»Kaj bi jih ne slišal, saj sem jih že prejel, ko sem prišel na laz; gonili so po dolinah. Gotovo so od sosed, mogoče so celo napravili brakado, sedaj v travi; pri njih je vse mogoče. Naši sosedje imajo druge paragafe kakor mi. V njihovi vasi najdete gotovo čez sto lovskih in vojaških pušk, dva, trije imajo pa orožne liste.«

V tem kratkem pomenku dospeta do Katr. Pri poti sedi na panju oče Jure in puši tobak iz kratke pipice. Učitelj in Ive iščeta z očmi ubitega srnjaka, ki bi moral ležati pred očetom, saj je gotovo, da ni streljal tja v en dan, tudi ima sigurno roko.

»Kje je srniak?« skoraj očitajoče vprašata oba, učitelj in Ive.

»Živ in zdrav se hladi v kaki senci: moja strela nista bila namenjena njemu! Glejta, kroglija tiči še vedno v trocevkli — neizstreljenal« spravi Hostar z nekako nevoljo iz sebe.

»Kaj pa ste streljali, oče, za šalo mar ne?« meni Ive, ki ni mogel razumeti očeta.

»Poglejta!« s kretnjo roke pokaže Hostar tja pod leskov grm, kjer ležita iztegnjena dva psa, (Dalje prihodnjik.)

Varčen gospodar, si nabavi pred zimo za obleke in perilo, katero gotovo najde v veliki zalogi in izbiri ter dobri kakovosti pri obče znani priporočljivi **trrdki R. Miklauc „Pri škofu“** Lingarjeva ulica. Ljubljana Pred škofijo 3. Trgovina obstoji že 59 let ter drži v zalogi blago samo dobrih kakovosti iz prvovrstnih tovarn kakor pred vojno. - - Trrdka pošilja blago na željo tudi po pošti. - -

Kmetije in kmetice!

kadar kupujete v mestu svoje potrebščine, podpirajte v prvi vrsti trgovce, ki v našem listu nudijo svoje blago! S oči k svojim! Svoji k svojim!

**Pri vsakem dobro pripravljene-
nem obedu naj bodo na mizi
tudi testenine**

ARBORIN

najboljše sredstvo za zatiranje sadnih škodljivcev, zlasti v jesenskem in zimskem času, dobite pri sledečih prodajalcih:

Ljubljana: Chemotechna, družba z o. z., Mestni trg 10 (proizvajalec).
Ljubljana: Kmetij. družba, Turjaški trg 3.
Maribor: Kmetijska družba, Meljska c. 12.
Maribor: Drogerija M. Wolfram, nasl. M. Kanc, Gosposka ulica 33.
Brezice: Zveza podružnic Kmetijske družbe za breziški okraj.
Celje: Filip Vrtovec, Kralja Petra cesta 19.
Ivanjkevi: Lovro Petovar.
Jesenice: Andrej Čufer.
Kamnik: Anton Lap.
Kočevje: Podružnica Kmetijske družbe.
Kranj: Franc Berjak.
Krško: Edvard Ivanuš.
Laško: Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva.
Ljutomer: Martin Slivar, Ormožka c. 80.

Metlika: Franc Guštin.
Mekronog: Srečko Šircelj.
Murska Sobota: Čeh & Gaspar.
Novo mesto: Podružnica Kmetijske družbe.
Opotnica pri Konjicah: Bogomir Habit.
Ormož: Jakob Kukovec, vrtnar, Hardek.
Ptuj: Franc Brezovnik, Minoritski trg 3.
Ptuj: Kmetijska nabavljalna in prodajalna zadruga.
Radovljica: Igo Zagorec.
Sevnica: Josip Škerl.
Slov. Bistrica: Podružnica Kmetij. družbe.
Središče ob Dravi: Ante Tkalec, Obrež.
Škofja Loka: A. Kašman.
Smartno ob Paki: Ad. Sulzer, Letuš.
Šoštanj: Ivan Senica.
Vrhnika: Vl. Škrbec.
Vuhred-Marenberg: Pavel Minařik.

„CHEMOTECHNA“

družba z o. z., Ljubljana, Mestni trg 10

Vodja za trgovino

s kmetijskimi potrebščinami se išče za večjo gospodarsko korporacijo v Ljubljani. Predpogoj višja trgovska izobrazba in večletna praksa. — Istotam se sprejme

trgovski pomočnik

s primerno trgovsko izobrazbo in prakso s kmetijskimi pridelki. Lastnoročno pisane prošnje z navedbo dosedanjega službovanja in plačilnih zahtev je vložiti do 15. decembra t. l. na: Poštni predal št. 135 Ljubljana.

Slijajen zaslužek za vsakega!

Din
50 razglednic za 15
100 razglednic za 25
500 razglednic za 100
1000 razglednic za 150
50 različnih detektivskih in pustolovnih romanov za 60 Din razpošilja E. KRIZMAN, Ljubljana, Poštni predal št. 172.

Absolventinja

drž. trgovske šole išče mesta kot pisarniška moč. — Naslov pove uprava lista.

**Vsakovrstne
mlevske
izdelke**
dobavlja v vsaki
množini

ERONOM

Osrednja gospodarska zadruga

LJUBLJANA
Kolodvorska ulica 7

Razprodaja! Razprodaja!

Razprodaja vsakovrstnega blaga za moške in ženske obleke, kamgarni, sukno, blago za ženske plašče, raznovrstni parhati za obleke in perilo, različni šifoni in kontenine

RAZPRODAJA

se vse blago po razprodajnih cenah in sicer kamgarni za moške obleke od 110 Din, razno sukno za moške obleke od 40 Din, za ženske plašče od 60 Din, volneno blago za ženske obleke, dvojna širina od 34 Din, različni kambriki od 8 Din, vsakovrstni parhati od 9 Din, naprej. — Suknena obleka 3-20 m blaga z vso dobro podlogo samo

230 dinarjev.

Ne zamudite ugodne prilike nakupiti si dobrih oblačil po izvanrednih cenah in si s tem prihranite veliko izdatkov. — Razprodaja se vse navedeno samo v manufakturnih trgovinah

LJUBLJANA **IVAN KOS** Š ŠKA
Sv. Petra c. 23 Celovška cesta
zraven zastavljal SE-OL ova hiša.

Bolni na plučih!

Tisoč že ozdravljenih!

Zahtevajte takoj to knjigo o moji novi umetnosti prehranjevanja, ki je že marsikoga rešila smrti. Ona more poleg vsakega načina življenja pomagati, da se bolezen hitro premaga. Nočno znojenje in kašelj prenehata, telesna teža se poveča ter po vseobčem poopnjenju skrajša bolezen.

Resni možje

zdravniške vede potrjujejo prednost te moje metode in jo radi priporočajo. Čimpreje pričnete z mojim načinom prehranjevanja, tem boljše.

Popolnoma zastoni

dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega.

Pišite takoj,

zadostuje ena dopisna karta na naslov:

GEORG FULGNER, Berlin-Neukölln, Ringbahnstrasse 24, Abt. 616.

NAROČAJTE
»GRUD 0«

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomej. zav.

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1, pritličje
sporoča, da je

otvoril podružnico v Mariboru,

ki je začela s poslovanjem dne 22. novembra t. l. v svojih poslovnih prostorih
Slomškov trg št. 3, pritličje, poleg Stolne cerkve.

Naša podružnica v Mariboru bo izvrševala vse hranilnične in posojilnične posle.

Ljubljana, dne 26. novembra 1928.

NAČELSTVO.

**„Levorochni“
„Flachstep“ Cylinder**
Znano je, da so najpre-
ciznije izdelani samo
šivalni stroji znamke:
„Gritzner“ in „Adler“
za dom, obrt in industrijo
Ugodni plačilni pogoji. Večletna garancija

le pri **Josip Petelinc, Ljubljana**
blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Gospodarji! Gnojite z APNENIM DUŠIKOM

najfinejšim, najuspešnejšim in učinkovitim dušičnim gnojilom! Kdor gnoji z apnenim dušikom, gnoji istočasno z dušikom in apnom. — Informacije o uporabi in množini, rentabilnosti kakor tudi o nabavnih pogojih, cenah, skladiščih in uspehih apnenega dušika daje

TVORNICA ZA DUŠIK d. d. RUSE v Rušah pri Mariboru

Ta tvornica proizvaja istotako mešano umetno gnojilo **„NITROFOSKAL - RUSE“**, katero sestoji iz apnenega dušika, superfosfata in kalijeve soli. Kdor z Nitrofoskalom gnoji, gnoji istočasno z dušikom, fosforom, kalijem in apnom ter si prihrani večkratno trošenje umetnih gnojil.

Prometna banka d. d.

Ljubljana

Stritarjeva ulica št. 2

(vogal Pred škofijo 1, nasproti magistrata)

Telefon št. 2149, 2968
Pošt. ček. rač. 13.853

Žiro-račun
pri Narodni banki

Nakup in prodaja valut in deviz. Sprejemanje vlog na tekoči račun in hranilne knjižice, vnovčevanje čekov in menic. Izdaja uverenj, garancijskih in kreditnih pisem, podeljevanje kreditov in izvrševanje vseh bančnih poslov po najkvalitetnejših pogojih.

Le kot Miklavžev in božični dar!

Pravočasno opozorilo.

od 1. do 25. decembra 1928 bomo izdelovali nekatere naše zelo vpeljane fasone čevljev v bloku po **500 parov vsake vrste** in jih bomo radi tega prodajali **za 10 do 20% nižje, kot do sedaj.**

Ženski polčevlji ali na špango iz boksa	Din 150.—
Ženski polčevlji ali na špango iz laka	Din 175.—
Ženski polčevlji ali na špango iz ševroa	Din 145.—
Ženski polčevlji ali na špango iz sivega usnja, lesena peta	Din 140.—
Moški polčevlji iz boksa	Din 150.—
Moški čevlji iz laka	Din 200.—
Otroški čevlji, sivi, beige itd.	Din 50.—

Moški čevlji z dvojnimi podplati za zimo, posebni odpor za vsakdanje slabo vreme, se prodajajo brez posebnega doplačila.

Razen tega se bodo prodajali po zelo **nizki ceni** izranžirani artikli, kakor tudi desortirane vrste in posebno pa **razni vzorci z 50% POPUSTOM**

Fantovski čevlji, raznih velikosti	od Din 40.— do Din 150.—
Damski čevlji, raznih fason	od Din 100.— naprej.
Moški čevlji, raznih fason	od Din 130.— naprej.
Desortirani ženski čevlji	od Din 60.— naprej.
Desortirani moški čevlji	od Din 80.— naprej.

Povrh dobi vsak kupec po 3 pare gumipeta, vezalke, pasto za čevlje ali kaj podobnega v vrednosti od **Din 15.— do Din 20.—.**

Detajlna prodaja LIUBLJANA. Tovarne čevljev in konfekcije tvrdke Carl Pollak d. d.
Dunajska cesta števil. 23, na dvorišču.